

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3—
poluletna . . . „ 1-50
četrletna . . . „ 0-75
Posam. šte. „ 0-10

Štev. 52. V LJUBLJANI, dné 26. novembra 1909. Leto IV.

Pred IV. vseslovenskim delavskim shodom.

Četrti vseslovenski krščansko-socialni delavski shod. Namenjen mu je celi dan. Slovensko krščansko-socialno delavstvo se živo zanima zanj. Nanj ne prihiti zgolj slovensko, prihiti tudi zastopstvo hrvaškega krščansko-socialnega delavstva. Pristrčno pozdravljamo bratsko zastopstvo hrvaškega krščanskega socialnega delavstva. Ne bomo na IV. vseslovenskem delavskem shodu premlevali praznih gostobesednih puhlic, šlo se bo za resno gospodarsko delo, za povzdigo duševnega obzorja, za izboljšanje gmotnega stanja slovenskega proletariata.

Slovensko ljudstvo ni bogato, je revno, delavno ljudstvo. Naš delavec, naša delavka slabo plačana. Vse naše delo, vsi naši shodi, sestanki, vse naše organizacije so namenjene, da povzdignejo mili svoj rod. In namen IV. vseslovenskemu delavskemu shodu je ravno ta. Dvigniti hočemo še bolj kakor smo že, izobrazbo in gospodarsko odporno moč tistega dela našega ljudstva, ki je najšibkejši, ki je gmotno najslabši, dvigniti hočemo reveževo, zavest delavčev, njegovo moč.

Pristrčno pozdravljamo vse mile naše sestre in brate, ki pohite na IV. vseslovenski delavski shod iz cele Slovenije. Hrvaška, Trst,

Gorica, Koroška, Štajerska in Kranjska pošlje na IV. vseslovenski delavski shod delavke in delavce navajene trdega dela, malega zaslužka. Žuljave roke si bo podajalo delavstvo, se pozdravljalo in navduševalo za nadaljnje delo.

Hočemo podati na IV. vseslovenskem delavskem shodu delavstvu pouk, izobrazbo. Izgubljali ne bomo časa s pozdravi in napitnicami. Te prepuščamo liberalni in tudi socialno-demokratski salonski frazologiji. Bogu se poklonimo v nedeljo v frančiškanski cerkvi. Prosili bomo, naj spremlja božji blagoslov slovensko krščansko delavsko organizacijo. Ljubljanska frančiškanska cerkev zbere v nedeljo ob 8. uri zjutraj parijsko slovenskega ljudstva, zbere svoje najboljše hčere in sinove, zbere slovensko krščansko-socialno delavstvo, ki se požrtvovalno, brez vseh sebičnih namenov bori za svoje svete vzore. Ostati hočemo katoličani, to pokažemo ob službi božji, ki otvori IV. vseslovenski delavski shod.

V veliki dvorani »Uniona« se zberemo ob 9. uri. Točno se otvori ob napovedanem času delavski shod. Velik spred. Ko ga pregledaš, vidiš, da obsega točke, ki odpro nova pota organizaciji slovenskega krščansko-socialnega delavstva. Osobito nas veseli, ko čitamo seznam govornikov, da nastopi cela vrsta mladih inteligentov, učenjakov, pisateljev, zdravnik, jurist, profesor, duhovnik, politik pokaže jasno, da so minuli tisti ne še tako stari časi, ko si lahko z lučjo ob belem dnevu iskal inteligenta, ki bi hotel nastopiti med delavci. Tisti časi, so minuli. Katoliško narodna akademična mladina, vzgojena po svojih akademičnih društvih v načelih krščanske demokracije, želi in si dobi dela. Tista katoliško narodna mladina, ki je prirejala pred leti krščanskemu socialnemu delavstvu v čast bankete, ki smo jo bili vedno vajeni videti v naših vrstah, nastopa zdaj že s svojimi starešinami. Ni pozabila, kar je obetala v mladih svojih dneh. Zato nas iskreno veseli, da nastopi v IV. vseslovenskem delavskem shodu katoliško-narodna mlada inteligenca v tako častnem številu v kolegiju poročevalcev IV. vseslovenskega delavskega shoda.

Lahko bi imenovali IV. vseslovenski delavski shod po sporedu, ki ga nudi, socialni kurz, šola. In prav je, da hočejo prireditelji dati ob tej priliki toliko pouka, ki ga naše delavstvo v svojih vednih bojih z nasprotniki rabi več kakor drugi stanovi.

Nikjer ni boj za svetovna načela tako hud, kakor ravno v delavskih vrstah. Drugi stanovi bijejo boj po shodih in še bolj — po oštarijah. Med delavstvom se bije ta boj vedno tudi med delom po tvornicah, rudnikih, delavnicah. Drugi stanovi vodijo načelni boj, kadar trčijo skupaj slučajno, lahko se eden drugemu izogne, med delavstvom ni tako. Ne more se izogniti načelnemu boju, boriti se mora vedno in z najbrezobzirnejšim nasprotnikom: socialnim demokratom. Zato mora naša organizacija skrbeti, da ne zapusti svojih ljudi, marveč mora jim dati pouka, da morejo voditi uspešno boj za svete naše svetinje. Pozdravljamo, ker bo dobilo naše delavstvo na IV. vseslovenskem delavskem shodu toliko podučnega.

Popoldne se posvetujejo delavske organizacije o nadaljnjih svojih načrtih. Komur ni kaj jasnega, dobi ob tej priliki pojasnilo.

Jugoslovanski Stokovni Zvezi je namenjen velik del IV. vseslovenskega delavskega shoda. Prav to. Saj se ravno z J. S. Z. izvedejo sklepi predhodnikov IV. vseslovenskega delavskega shoda: I., II., III. vseslovenskega delavskega shoda, ki so vsi zahtevali, naj se naše delavske organizacije tesneje zvežejo. Po J. S. Z. bodo zvezane dozdej razcepljene delavske organizacije. Zdaj je čas da tudi »Naša Moč« prične razpravljati o J. S. Z., da seznanji z njo slovensko javnost, da se razširi prepotrebna J. S. Z. po slovanskem jugu.

Danes hočemo navesti zgolj, kaj bodo pripevali in kaj bodo dobili člani J. S. Z.

Omogočen je pristop J. S. Z. vsakemu, tudi revnejšemu. Zato so se uvedli v novi organizaciji razredi.

Vsak član si lahko izbere svoj razred, ki jih je pet:

Prizor iz življenja bednih.

(Napisal Jerom Novinec.)

Pri svetem Antonu sredi dobrave sta umolknila dva zvonova, svečenik je odmolil zadnji očenaš na vabljevem pokopališču, v globoko jamo je zagrmela na belo krsto ilnata zemlja, v vrsti tihih grobov se je dvignila nova gomila. Kmalu so pokropili redki sorodniki zapored svežo prst, pomolili za pokoj rajnikove duše, ta in oni je še ogledal osamele spomenike in grude svojih nepozabnih znancev ter odšel z bojaznijo v srcu, da se ne bi morda že v bližnji jesenski noči oglasila na porumenelem kostanju mrtvaška ptica.

Le mati je ostala sama ob gomili, ki je ravnokar zakrila sina edinca. Pokleknila je na rosno zemljo in v njeni duši je zapopolnala materina ljubezen, ki je spremljala sina tudi v daljni tujini, v gorečo molitev za sinovo blaženstvo. Klečala je dolgo, dolgo, da so se že poznali odtisi globoko v sveži prsti; vendar se ji ni zdelo dovolj prošnja k neskončno Pravičnemu za dušo nesrečnega sina. Vedno in vedno se ji je namreč povrnilo prepričanje, da more zadostiti božji zapovedi o hvaležnosti otrok do staršev le molitev matere, ki mora vzkliči v

dnu ljubeče in trepeče duše. Uverjena je bila, da more izprati madeže, ki jih vidi posebljena Pravica na duši umrlega, samo molitev nje same, ki je občutila bridko vso črno nevaležnost, ki ji jo je prizadeval sin skoro ves čas, odkar je odšel v bližnje mesto v pivovarno služiti si svoj kruh. In to je bilo že v zgodnji mladosti, ko ga je odpustila v mesto v nadi, da si prihrani za starost žulje svojih rok in olajša morda tudi njej revščino tedaj, ko se ne bo mogla, osivela od truda in skrbi, več preživljati in ji morda ne bo treba upehani laziti od hiše do hiše.

Toda kako bridko so jo prevarili ti tolažilni upi! Res, v začetku ji je pisal pogosta pisma, kakor mu je naročila in mu jih je narekovala dobra vzgoja in ljubezen do matere. Ali pre naglo je zamrlo njegovo srce, ko so ga tovariši, vajeni pijače in igre, potegnili seboj. Sveta čustva sramu in nedolžnosti, ki sta mu jih že v zgodnji mladosti vcepili mati in Cerkev globoko v srce, ter strah pred Bogom, ki mu ga je pomnožil blagoslov pozne večerne materine molitve, je vtobil v pozabljivost, ko se je razpasla njegova domišljija v sirovih pogovorih starejših, že davno pokvarjenih tovarišev, in ko se je njegovo oko, ki je bilo že od nekaj

vajeno gladati dvigajoče slike izvoljencev božjih, oziralo po nesramnih slikah, ki so bile dan za dnem obešene v skupnem stanovanju in večkratni predmet podlih opazk in zabave. Polagoma je krenil popolnoma na pota svojih zapeljivcev. Mesto, da bi si napravil stanu primerno obleko, je raje prezebal in delal razcapan, mršavih las in umazanega obraza ter popival kadarkoli je čutil denar, po predmestnih gostilnah pozno v noč ter vpil, vračaje se pozno domov, v tiho noč. — Mesto mladostne molitve in zadovoljnosti je zakraljevalo sčasoma v njegovem srcu sovraštvo in mržnja nasproti veri in duhovnikom. Sam ni vedel kdaj, je pozabil popolnoma na svoje verske dolžnosti, a pozabil tudi na svojo nesrečno mater. Ni ji hotel več odgovarjati na njena pisma, v kojih mu je vedno jedrateje, z vedno večjo skrbjo in ljubeznijo zabičevala strah pred nepreskrbljeno starostjo in mu klicala s preroškim glasom, polnim opominov in nasvetov, v spomin četrto božjo zapoved. A čim pogostnejša so bila pisma, tem bolj mrzlo je postajalo sinovo srce, ki je docela zakrknilo v sirovih šalah zlobnih tovarišev, tako da se ni več spomnilo na predbro mater, ki je hiralala doma v skrbi.

V	I.	se plačuje na teden po 16 vin.
»	II.	» » » » » 22 »
»	III.	» » » » » 28 »
»	IV.	» » » » » 44 »
»	V.	» » » » » 59 »

Prispevki niso veliki, ker se mora vpoštovati, kakšne ugodnosti bodo dobivali člani J. S. Z.

Skozi sedem tednov na leto bo imel vsak član ob slučaju bolezni pravico do sledeče bolniške podpore.

Znaša pa:

v	I. razredu	K	—50,
»	II.	»	—75,
»	III.	»	1—,
»	IV.	»	150,
»	V.	»	2—

na dan.

Člani imajo pravico tudi do brezposelne brezposelne podpore, ki se daje, če traja brezposelnost nad osem dni, in znaša

v	I. razredu	K	—50,
»	II.	»	—75,
»	III.	»	1—,
»	IV.	»	150,
»	V.	»	2—

na dan.

Pri presejevanju se deli podpora, če se član preseli dalje nego 8 km in znaša podpora 8 do 20 km 5 K, za vsak daljnji kilometer 10 v., k večjemu 25 K in sicer samo enkrat na leto.

Načelstvo more v izredni potrebi dovoliti tudi izredno podporo, ki ne sme presegati v I. razredu 25 K, v II. razredu 37 K, v ostalih razredih 50 K. Prošnja mora biti pravilno potrjena in podpisana.

Ako umrje kak redni član, potem ko je bil eno leto v »Zvezi« in ni bil nad štiri tedne dolžan, imajo njegovi ostali pravico do enkratne podpore 100 K. Ostali po tistih umrlih članih, ki so vstopili v »Zvezo« po dovršenem 50. letu, imajo te-le pravice: 1. po članih od 50. do 55. leta do 40 K; 2. po članih od 55. do 60. leta do 30 K; 3. po članih nad 60 let do 20 K. Podpora se izplačuje, ko se smrt načelstvu potrdi, možu ali ženi; pri samcih starišem, če pa teh ni, osebi, ki je umrlega nazadnje oskrbovala. Za to podporo plačujejo vsi člani »Zveze« vsak mesec po 10 vin. Ta znesek se mora poslati s prvim rednim tedenskim doneskom vsakega meseca načelstvu.

Posredovala bo J. S. Z. tudi zastoj delo za delodajalce in za delavce.

J. S. Z. bo dajala rednim članom, ki so po dva meseca plačevali in niso nad štiri tedne dolžni, v svoji osrednji pisarni v vseh zadevah, ki se tičejo delavskega razmerja in stanovanj, pravno varstvo; in ravnotako pri razžaljenju časti, ako so bili člani napadeni zaradi svojega delovanja v prosep »Zveze«. Pravni svet in pravno varstvo se daje brezplačno ustno, v društvenem glasilu ali pa pismeno. »Zveza« tudi naroči pravnega zastopnika, kadar je treba. Kdor želi pravnega varstva, mora svoje zadeve, potrjene po skupini ali po zaupniku, najtančneje razložiti načelstvu.

Vsak član J. S. Z. bo dobil tudi brezplačno »Zvezino glasilu«.

Po vseslovenskem delavskem shodu se izpopolni naša delavska organizacija. Vztrajno naj se dela za svetinje slovenskega kršč. socialnega delavstva!

Med brati in sestrami.

Volitve v obrtno razsodišče. Dne 14. t. m. so se vršile volitve v obrtno razsodišče. Pri nas sicer prvokrat. Slov. Lud. Str. je v deželnem zboru zahtevala, da se ta zavod, ki je za delavstvo zelo važen pri nas, uvede. Kar se je tudi zgodilo za okoliš okrajne sodnije ljubljanske. Volitve same so pokazale, da ima kršč. soc. organizacija svojo glavno moč v tovarniških delavcih. Poleg teh pa ima tudi pri rokodelcih veliko pristašev. Kljub temu, da prime-roma ni bilo skoro nobene agitacije, so dobili naši kandidatje blizu 700 glasov v veliki obrti. Iz volvnega imenika izpuščenih oziroma napak vpisanih pa je bilo gotovo 500 delavcev, samo v par podjetjih.

Pri tem pa tobačno delavstvo niti ni prišlo v poštev, ker ni bilo pripuščeno k volitvi. Socialna demokracija je delala pri volitvah v vso silo in na volišču tudi s skrajno surovostjo in nasilstvom. Nič ni pomagalo. Zmagali smo v Ljubljani sami. Tako veliko večino pa nam je dala okolica. Pomen volitev tiči za nas v tem, da se je cela volitev izvršila brez vsake posebne agitacije. Delavstvo je šlo samo zavedno v boj proti socialni demokraciji. Pojavili so se na

volišču tudi liberalci, toda so se samo blamirali. Danes ve vsa Ljubljana, da liberalci nimajo nobene delavske organizacije v Ljubljani. N. D. O. je par magistratnih uslužbencev, drugega nič. Tako je tudi prav. Resen delavec vendar ne more biti podrepnik frakarije, ki tvori pri nas liberalno stranko. Tudi socialno demokratska stranka je pokazala svojo moč. Do zadnjega moža so spravili na volišče, vsaj tako so se izražali sami. In vendar niti v obrtnem oddelku niso zmagali tako kakor smo pričakovali mi. Tudi v tem pojavu je bila volitev zanimiva in pomembna. Ko se bodo zbrali raztreseni drobci, pa bode tudi v mali obrti drugače.

Tovarišem delavcem pa, ki so se udeležili volitev in ki so se zanimali zanje, srčna hvala in krepko: Naprej!

Shod slov. kršč.-soc. delavstva v Trbovljah. V nedeljo 21. t. m., vršil se je v Trbovljah shod slov. kršč.-soc. delavstva. Delavski govornik, tov. L. Puhar iz Ljubljane, obrazložil je zbranim rudarjem namen J. S. Z. ter povdarjal nje pomen za vse slovansko delavstvo. Pojasnil je tudi delovanje in stališče »Slovanske Jednote« za državni zbor. Ožigosal je prav krepko socialno demokracijo in končal s sledečimi besedami: Veliki švedski pisatelj Henrik Ibsen je nekoč v svojih mladih letih napisal krasno pesem o rudarjih. Slika jih v tej pesmi, kako rijejo pod zemljo, kako se dvigajo njih roke in krušijo košček za koščkom iz zemlje, kako vrtajo v skalovje in prodirajo dalje in dalje v osrčje zemlje, kako dvigajo iz nje črne zaklade, ki se potem na svetlem solncu izpreminjajo v bliščeče zlato v rokah tistih, ki ne delajo nikdar in so jim milejše zvezde sijale nad zibelko, kakor nam, od njih zaničevanim delavcem. In ko pesnik to opisuje, značilno vzklikne: In tako kopljejo dalje in dalje in nikoli ne kopljejo proti luči in solncu, marveč vedno globlje in globlje — proti noči — naprej v temo — očetje omagajo in mró, kladva jim padajo iz rok — pa pridejo sinovi in rijejo daljev mraku — dalje proti večni temi — zmerom stran od solca in za njimi sinovi in tako do konca dni . . . Glejte, dragi tovariši, tako bi se nam delavcem res godilo, če bi šli za nauki socialne demokracije! Rili bi se v življenju vedno dalje, kakor v rudniku pod zemljo — proč od luči — proč od pravih nazorov in od lastne sreče! Mi pa, ki hočemo stati na krščansko-socialnem programu, dela mo in koplje mo, a naše delo ne gre navzdol — ne gre vedno globlje v noč — ampak navzgor, vedno višje proti luči resnice, prave svobode in napredka! (Burno pritrjevanje.) — Nato se je razvila živahna debata. Shod je izvolil tudi odposlanstvo delavcev-rudarjev in paznikov na vseslovenski delavski shod 28. t. m. v Ljubljano.

Iz Sela. Izobraževalno društvo za Selo in Moste je priredilo pretečeno nedeljo igro »Elizabeta, deželna grofinja turinška«. Novi prostori g. Oražma na Selu so bili nabito polni občinstva. Igro otvori č. g. dr. Jerše s krasnim nagovorom in z jedrnatimi besedami naslika življenje sv. Elizabete. Občinstvo je z veliko pozornostjo sledilo celemu govoru. Omeniti moramo tudi igro. Večkrat smo že imeli priliko videti naše igralce in igralko na odru, a da bi tako precizno in mojstrsko nastopili, kot sedaj, ni bilo misliti. Premalo imamo odmerjenega prostora v »Naši Moči«, da bi mogli vse opisati. Omeniti pa moremo glavne osebe pri tej igri. Tu je zopet g. Ravnikar pokazal kako mojstrsko zna vežbati in tudi on je nastopil kot pravi valpet. Gospodične Trček, Kremžar, Cunder in Celarc so pokazale vso spretnost v govorjenju kakor tudi v predstavljanju. Prezreti pa ne smemo gosp. Elizabete Premrou, ki je bila glavna oseba pri celi igri. Da je ona že sama Elizabeta, vendar se nismo mogli načuditi od kod je dobila toliko poguma, da je izvršila vse z največjo točnostjo, kakor res nekda sv. Elizabeta. Med igro je dobila krasni šopek, ki so ga ji darovale društvenice v znak njene požrtvovalnosti. Tudi mlajše gospodične so jako krasno imponirale in dovršile njim podrejene naloge z največjim zadovoljstvom. Občinstvo jih je pri vsakem dejanju burno aklamiralo. Reči moramo, da težko pričakujemo videti zopet umetnost, katero se goji v našem slovenskem katoliškem izobraževalnem društvu. Zato bi bila ne že samo potreba, da vsak naš somišljenik in somišljenica pristopi k društvu, to zahteva naša sveta dolžnost, da s tem damo novega poguma onim, ki se takorekoč za nas žrtvujejo z igrami, petjem itd., itd. Omenimo še, da se je po igri vršila kratka zabava v salonu g. Oražma. S krasnimi govori društvenc in društvenikov. Izmed njih omenimo č. gospoda predsednika, ki se je v krasnih besedah zahvaljeval vsem, ki so pripomogli, da se je igra tako častno izvršila, v prvi vrsti igralcem

in igralkam. Spominjal se je godu Elizabete Premrou, nakar se je ona v ganljivem govoru zahvaljevala predsedniku in vsem tovarišicam za krasni šopek. Krasni večer se je zaključil z malimi doneski za društveni dom. Dal Bog veliko posnemalcev, kajti temelj imamo. Pravi temelj pa imamo v naših zares požrtvovalnih društvencih in društvenikih.

Vevče. V nedeljo, dne 7. t. m., popoldne ob 3. uri se je vršil v »Društvenem domu« pri Devici Mariji v Polju javen shod. Shodu je predsedoval tovariš Anton Jeriha. Na shodu je poročal tovariš Ivan Nep. Gostinčar o političnem položaju in o ustanovitvi trgovskega in obrtnega sodišča. Delavstvo je pazno poslušalo in glasno pritrjevalo govorniku, ki je govoril o možatem nastopu naših poslancev v državnem in deželnem zboru. Govoril je še tovariš Jeriha, ki je pozival delavstvo, naj se v obilnem številu udeleži volitve v trgovsko in obrtno sodišče v Ljubljani. Shoda se je udeležil tudi svetnik trgovske in obrtne zbornice g. Kregar in g. župan Dimnik Jakob.

Jesenice. Z resnico na dan. Grdo je, kdor venomer govori in piše neresnico. To so naši socialni demokratje, največji nevednež je pa dopisun v »Napreju« M. K. V svoji nevednosti piše, da so »ajmohtarji« sklenili, ne več napadati njihov konsum. Da, res nismo odgovarjali v treh številkah »Naše Moči« rdečim lažnjivcem, pa ne zaradi tega, ker bi s tem sebi škodovali. Resnica je, da so udje rdečega konsumnega društva prosili, naj nikar tako strogo ne odgovarjamo nevednemu dopisniku »Napreja«. Mislili smo da jih bo srečala pamet. A »Naprej« napada v vsaki številki ter se baha. Sodrugi pa si mislijo: Sedaj bomo še naprej obrekovali in lagali čez stari konsum. Od sedaj bodemo tudi mi odgovarjali na vaše lopovske napade čeprav ves rdeči štab pretaka zato krokodilove solze. Sicer ima pa naše I. delavsko konsumno društvo še vedno več prometa, kar kaže zavednost naših ljudi. Vprašamo še, kako rdeči spé? Posebno tisti, ki so eno krono vplačali posebno slabo spé. Ako propade njih konsum, bodo morali plačati še 99 kron. V takoimenovanem ajmohtarskem pa le 10 kron, ako propade. Zaradi cen pa kar tiho bodite, je že vaše slave konec, ker morate blago kupiti kot ajmohtarji.

Sava. Rdeči, kot Možahljjo, se hočejo prati v »Napreju«. A mi smo še premalo pisali. Vse meje že presegajo lumparije rdečih. Mi nismo po imenu provzročitelja še nobenkrat imenovali. Mera je polna. Kakor se čuje, bode kmalu konec lumparij. Od direkcije je že dobil nekdo dober šnoftabak. Geslo: Rdeči na noge! se je slabo obneslo. Resnica je, da je bila preiskava pri klerikalcih, a povzročili so jo rdeči. Zdaj pa, ko se jim gre za ričet, pa hodijo že okoli župnišča, da bi jim gospod župnik pomagal. Ali nima Valantov kompanjon toliko moči, da bi vas iz blata izvlekel?

Kranjskagora. Neki tovarniški uslužbenec iz Save, menda je bil že na Jesenicah policaj, če se ne motimo se zove Koritnik, je pripeljal 20. t. m. procesijo iz Save, obstoječo iz samih žensk. Mislili smo, da pojdejo na Svete Višarje, pa smo se zmotili. Pripeljal je to procesijo v sodnijo, kjer jih je tožil, da so drva pobirale v tovarniškem gozdu. Zaradi tega so bile romarice obsojene po 24 ur zapora. Ko so dobile plačilo od romanja, jih pelje Koritnik k Slavcu v gostilno. Tu se je pa pričel pravi teater. — Ženske so se spustile v Koritnika kot ose, ragljanja ni bilo konca. Vpile so nad Koritnikom, da jih je za tako malenkost tožil, da jim je moral uiti v drugo sobo. Pričujoči smo se zgražali, da ima jeseniška tovarna take ljudi nastavljenе, da za tako malenkost naznanjajo delavce. Slišali smo tudi od teh žensk, da so prisiljene iti v gozd po suhljad, ker tovarna še za denar ne dá delavcem drv. Blagor mu, kdor ima vsaj toliko svojega, da si more košilo skuhati, kar savški delavci žalibog nimajo.

Okno v svet.

Židovsko vprašanje.

Odkar so Rimljani razdejali Jeruzalem in judovski tempelj, je raztresen judovski rod po vseh deželah znanega sveta. Peča se z vsem, kar nese. Le težkih del ne opravlja žid rad in kjer jih mora, se takega posla kolikor mogoče kmalu znebi. Najljubši posel judu je trgovina in pa posel z denarnim prometom. Tu se s prefriganostjo, katere nobenemu judu ne manjka, dá prav kmalu napraviti dober »kšeit«. Semintja se dobe tudi židovski obrtniki, poleg teh pa veliko veleindustrijcev. Judje niso menda med nobenim narodom priljubljeni in to zbog njihove oduševane npravi, katero jim pospe-

Vseslovenski delavski shod

bo v nedeljo, dne 28. t. m.

Krščansko socialne delavke, delavci vsi brez razlike nanj!

šujejo njihova verska načela. Tako se čita v Mojzesovi knjigi, ki je judu nad vse sveta: Ne jemlji oderuštva od tvojega brata, oderuštvo srebra, oderuštvo jedil, oderuštvo od kaj družega, s čimer se more odirati. Od tujcev smeš jemati oderuštvo, toda od tvojega brata (juda) ne smeš jemati oderuštva (obresti). Iz tega je razvidno, zakaj judje povsodi, kamor pridejo, prično svoje delo če le mogoče z oderuštvom ljudstva. Na prefrigan način prične jud dajati nevednim ljudem, ako imajo kako posestvo, kredit, seveda v blagu, ki je kolikor mogoče slabo in drago. Ko se je nabrala dovolj velika svota, začne pritis-kati za plačilo. Dotičnik seveda nima denarja, na posodo ne dobi in jud mu zavije gospodarski vrat. V Galiciji, ki je med vsemi avstrijskimi deželami najbolj požegnana z judi, se proda letno počez 2600 kmečkih posesti. Zgodilo se je celo, da je bilo prodano kmetiču, ki ni znal čitati in ni razumel pravnih zadev, posestvo zaradi dveh kron dolga. Žid ga izroči židovskemu advokatu, ta seveda dela zopet po židovsko, pa gre vse skupaj rakom žvižgat. Pri nekaterih sodiščih v Galiciji menda tudi niso tako izvežbani, da bi se ravnali strogo po zakonih, kar pride zopet judu v korist. In tako se omogoči prodajati na javnih eksekutivnih dražbah posestva za slepo ceno, ki jih seveda kupujejo židje. Tako se je zgodilo, kakor poročajo časopisi, nekemu Vasiliju Duh, ki je imel v Bratkovicah pri Striju posestvo v vrednosti 10.000 K. Duh je oženjen in oče šesterih otrok. Zaradi dolga na oderuških obrestih v znesku 3 K 20 v. mu je bilo prodano posestvo, katero je kupil neki Moses Schwarz, tožnikov kompanjon, za svoto 2013 kron, torej za petino vrednosti. Sodnik je v tem slučaju ravnal protizakonito in s tem omogočil kupčijo. Neki častnik je prišel k judu Tinkelesu in ga je prosil za posojilo 400 K. Častnik, ki je komaj čakal denarja, je zvedel od juda, da nima denarja, pač pa bo posredoval pri nekem prijatelju in ga je naročil za drugi čas. Ko zopet pride je moral na svoje presenečenje slišati, da tudi prijatelj Jaukel nima denarja, da ga pa bode posredoval. In glejte čudo, jud Tinkeles je ponudil denar brez obresti proti temu, da mu odkupi neki divan za 1600 kron. Oficir mu je seveda nato dal menico za 2000 kron. Ali ni to poštna kupčija? Divan je bil vreden morda 200 kron, toda častnik je rabil 400 kron, torej je moral vzeti divan za 1600 kron. Seveda častnik ne more plačati. Jud pokaže menico materi in preti z tožbo. Velik škandal. Končno se je dal pregovoriti za 1200 kron, torej le za 600 kron »dobička«. Izrael Staud je posodil nekemu čevljarju 80 kron, ki mu je za to podpisal menico za 200 kron.

Takih in še veliko hujših slučajev oderuštva se pripeti med judi na tisoče in tisoče. Toda to ni vse. V judovskih rokah je danes skoro vsa velika obrt. Denarni trg je odvisen od židov. Prekmorske pridelke in izdelke dobivamo po židovskih agenturah od židovskih kartelov. Države so v veliki meri odvisne od blage volje židov, ki z iz ljudstva izsesanim denarjem uživajo vse udobnosti v državi. Velika večina davkov gre v židovske žepe. Trg živil, žita in mesa je odvisen od juda. Judje se vrvajo v javne službe, posebno one, ki so ime-nitnejše in kaj neso. Tako so naše visoke šole preplavljene z židovskimi profesorji. Po velikem čudu so jih prosta edino dulovska seme-nišča. Posebno veliko jih postane zdravnikov in odvetnikov. Tako da sta ta dva stanova popolnoma okužena po judih. Istotako se silijo k sodiščem itd. Z eno besedo: jud se vriva povsodi, kjer kaj nese. Ena najžalostnejših prikazni današnjega časa je gotovo trgovina z dekleti, ki v naši državi veliko bolj cvete, kakor si moremo misliti. Pospeševalji te sramote so skoro izključno judje. Judje in judinje so lastniki bordelov po celem svetu. Kar potrebujejo »blaga«, jim ga preskrbujejo na vse mogoče rafinirane načine razni krivonosni sorojaki. Države sicer zasledujejo in tudi nekoliko kaznujejo, ako koga ravno slučajno vjemo pri tem čednem obrtu. Toda z tisto resnostjo, s katero bi bilo treba zatreti ta škandal, pa nobena država ne postopa. Pa kaj hočemo. Ako države same pobirajo davek za prostitucijo, je jasno, da jo priznavajo. Posledica tega pa je vendar kupčija z dekleti. Iz teh črtic vidimo lahko, da pravi protisemitizem sloni na popolnoma opravičenem temelju. Ne preganja židov zaradi tega, ker so židje, marveč zaradi židovske

oderuške nravi. Preganjati zlobo in oderuštvo pa je dolžnost vsakega poštenega človeka, ki hoče, da presvobodno gibanje židov ne okuži, pokvari in obuboža celega sveta.

Pravorek pri delavskih zavarovalnicah. V varstvo delavstva se je ustanovila bolniška blagajna in zavarovalnica proti nezgodam. Oba zavoda sta prisilna. Prvi za vse obrtno podjetniško delavstvo, drugi pa za vse vsled načina dela telesnim poškodbam nevarna podjetja. Pri bolniški blagajni je delavec zavarovan za podporo, zdravnika in zdravila v slučaju, da oboli tako zelo, da vsled bolezni ni zmožen opravljati svojega posla. Pri zavarovalnici proti nezgodam pa je zavarovan proti zunanji telesni poškodbi, ki se pripeti vsled nesreče. Pri bolniški blagajni dobi delavec bolniščinino le tedaj, ako je vsled bolezni nesposoben za delo. Pri zavarovalnici proti nezgodam pa ima pravico do rente v slučaju popolne, ap tudi delne delonezmožnosti in družina v slučaju smrtno poškodbe. — Samoposebi je umevno, da je v raznih slučajih, bodisi bolezni ali pa poškodb, mnogo domljivega, vsled česar nastajajo med zavarovanci in zavarovalnicami prepiri, katere je treba preiskati in razsoditi. V ta namen imajo bolniške blagajne, kakor tudi zavarovalnice, razsodišča. Pri razsodiščih bolniških blagajn razsojajo od članov blagajne izvoljeni razsodniki. Pri nezgodnih zavarovalnicah pa sodijo o sporih zastopniki delavstva, delodajalcev in en redni sodnik. Pri razsodiščih igra skoro vedno zdravniška izjava merodajno ulogo. Pripiznamo, da so zdravniške izjave potrebne. Le zdravnik more strokovnjaško soditi o boleznih in poškodbah. Toda iz nebrojno pritožb o razsodbah zavarovalnic proti nezgodam se more soditi, da se pri razsodiščih vendarle preveč ozira na zdravniške izjave in premalo na skušnje. Zdi se, da razsodišča posamezne slučaje premalo raziskujejo. Na pritožbe ali izjave o zmožnosti dela poškodovancev se redkokedaj ozirajo.

Za pravorek je merodajna izjava zdrav-nika. v neki ljubljanski tovarni se je ponesrečila pred kakimi desetimi leti neka ženska na roki tako zelo, da je morala v bolnico, kjer se je zdravila nad tri mesece. Doma je bila potem še kakih osem tednov in potem je šla zopet v delo. Toda ni šlo. Morala je ostati iznova doma in to približno dvajset tednov. Zavarovalnica proti nezgodam je povrnila stroške za bolnišnico in tudi nji priznala za ostali čas zdravljenja podporo, katero so izplačali naknadno z izjavo, da je s tem zadeva uravnana. Ženska, katere roka še danes ni dobra, je vložila pritožbo na razsodišče, katero je na podlagi zdravnikovega spričevala pritožbo zavrnilo. Zdravnik je v spričevalu trdil, da roka ni nerabna vsled poškodbe, temveč je tuberkulozna. V bolnišnici so roko zdravili zaradi poškodbe stisnjenja. Tovarniški zdravnik jo je zdravil istotako zaradi poškodbe po zunanji sili. Zavarovalniški zdravnik pa je konstatiral v roki tuberkulozo. Delavka vkljub temu, da ni bila zmožna več za delo, ni dobila rente. Opozarjamo, da je delavka, ki je bila pred dvajsetimi leti tuberkulozna, danes še živa. Zdravnik pa ni bil tuberkulozen, pa je že moram umreti. Imamo na razpolago še več drugih takih slučajev. Iz tega je razvidno, da bi morala razsodišča jemati v poštev pri pravoreku še tudi druge okoliščine, da bi se ne izpostavljala napačnim razsodbam v škodo zavarovancev. Kakor je znano, so v Avstriji zavarovalnice proti nezgodam pasivne z ozirom na obvezo rent. Vsled tega je tudi zelo verjetno, da vplivajo na zdravnike, da so »natančni«. Toda namen zavarovalnic ni le pobiranje doneskov, temveč oskrba ponesrečencev. Ta namen se mora vpoštevati ne le v načelstvu, ampak tudi v razsodišču.

Revčki. Poglavar brezdomovinskih redčkarjev dr. Adler je imel na Dunaju neki govor, v katerem je rekel sledeče: »Politika Slovanske Jednote se mora označiti kot samoumorilna in hudodelna. Ako ima vlada večipo, potem ni nobene pravice iste z obstrukcijo odstraniti. — Mi opozarjamo rdečega poveljnika na dejstvo, ko so socialni demokratje vrgli v zbornici razstola predsednika. Ali je bilo to dejstvo opravičeno? Oča Dašinski bi morda o tem vedeli kaj več povedati. Sedaj ko je na čelu države vlada, ki hoče potisniti v kot Slovane, naj bo vse mirno in vse prav, ter naj velja načelo: »Pre-slab si, molči!« Da bi vlekli sodrugij dijete, zato

maj se zatirajo Slovani? Pojdite se solit. Mi nasproti temu trdimo, da je politika socialne demokracije največja hinavščina. Moč imate, pojdite v vlado in pomagajte narediti mir, potem vas bomo imeli za možate.

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravnitvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

A. Lukič

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice

priporoča

svojo veliko zalogo čevljev

domačega izdelka.

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklince. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vložnih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor povečavanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosil	25.000 ton
Amerika	"	24.000 "
President Lincoln	"	20.000 "
President Grant	"	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

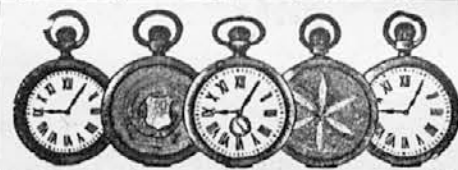
Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe. Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo furnitur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor. slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z oml. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnjša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska trdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu zamčeno pristne čebelno-voščene sveče za cerkev, pogrebe in procesije.

voščene zvitke, izborni med-pitanec koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špecerjskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.